

TEAM WORK AS CREATIVITY INCENTIVE IN ART

Emilija Đikić – Jovanović

High technology/art vocational school, Leskovac, Serbia

Aleksandra Perić – Nikolić

High technology/art vocational school, Leskovac, Serbia apericnikolic@gmail.com

Nataša Blagojević

High technology/art vocational school, Leskovac, Serbia

Milan Vasić

High technology/art vocational school, Leskovac, Serbia

Viktorija Stanković

High technology/art vocational school, Leskovac, Serbia

Abstract: Teamwork is very efficient, stimulative and creative. Therefore, it appears as a novelty for a more interesting way of classwork realization for any subject. This paper is trying to shed some light on the need of group work in the service of creativity and art. The extent of importance of team work for kids, the level of possibilities for advancement and the development of creativity and art with children are a few of the issues for which we would like to find adequate solutions through finding the true answers. Both experimental work and research have been conducted in preschool institutions and lower grades of primary schools where the results show that the children are satisfied with such an approach. Team work enables children to understand better and reach higher level of knowledge and skills.

Keywords: team work, creativity, art, children, class, work

TIMSKI RAD KAO PODSTICAJ KREATIVNOSTI U STVARALAŠTVU

Emilija Đikić – Jovanović

Visoka tehnološko umetnička strukovna škola, Leskovac

Aleksandra Perić – Nikolić

Visoka tehnološko umetnička strukovna škola, Leskovac

Nataša Blagojević

Visoka tehnološko umetnička strukovna škola, Leskovac

Milan Vasić

Visoka tehnološko umetnička strukovna škola, Leskovac

Viktorija Stanković

Visoka tehnološko umetnička strukovna škola, Leskovac

Rezime: Timski rad je veoma efikasan, stimulativan i kreativan, te se javlja kao novitet za realizaciju nastave, na zabavniji način, iz bilo kog predmeta. U radu se čine pokušaji da se rasvetli potreba grupnog rada u službi kreativnosti i stvaralaštva. Koliko je timski rad bitan za decu, kolike su mogućnosti za napredovanje i razvoj kreativnosti i stvaralaštva kod dece za vreme timskog rada, samo su neka su od pitanja za koje želimo da nađemo adekvatna rešenja, kroz pronalaženje pravih odgovora. Eksperimentalni rad i istraživanje sprovedeno je u predškolskim i školskim ustanovama nižih razreda, gde su rezultati pokazali da su deca zadovoljna ovakvim načinom rada. Timski rad omogućava deci razumevanje i dostizanje viših nivoa znanja i veština.

Ključne reči: timski rad, kreativnost, stvaralaštvo, deca, nastava

UVOD

Pod timom se podrazumijeva poseban oblik formalne organizacije zajedničkog rada manjeg ili većeg broja ljudi, koje povezuju postavljeni zadaci i ciljevi, planirani poslovi i isti ili približno isti motivi i interesi. (Vasić, 2004). Timski rad je jedan od najboljih načina organizovanja rada. Većina autora ističe važnost i ulogu timskog rada koji tek dolazi kao dominantan oblik rada u perspektivi.

Dugi niz godina mnogi autori pokušavali su definisati i odrediti efikasnost timskog rada. Uspešno sastavljanje tima, ima za cilj, dobru komunikaciju među članovima tima i nesebičnu razmenu znanja i veština u službi kreativne i uspešne realizacije zadatka.

Kreativnost – (lat creare – stvarati) – svojstveno je zasnovana na znanju, inteligenciji, talentu i veštinama; mentalni i društveni proces koji uključuje stvaranje, interpretaciju i reinterpetaciju sistema ili elemenata ideja, pojmova, predstava, simbola, principa, koncepata, modela, metoda, tehnika, instrumentarijuma, alata i različitih teorijskih ili praktičnih rešenja. Kreativnost izvire s jedne strane u kongitivnost, a s druge u inventivnosti i inovativnosti razuma i uma i unutarpersonalnim i interpersonalnim svojstvima, stanjima i procesima. Glavne odlike kreativnosti su originalnost, generisanje, multiplikovanje i referentnost efekata, kao davanje odgovora ili rešenja kao reakcije na podsticaj (kreativnost ne može biti okrenuta sama sebi, iako može promišljati o sebi kroz refleksivnost). (Đerić, 2007).

Radna filozofija zasniva se na timovima koji su u današnjem vremenu nosioci promena koje iziskuju veliki spektar izvođenja složenih zadataka, za čije ostvarenje je potrebna razmena i kombinacija znanja, veština i kreativnosti. Razlika u ostvarivanju ciljeva i zadataka, između pojedinca i timova je velika. Tim može odraditi složeniji zadatak, može uložiti veće znanje i kreativnost, za razliku od znanja i kreativnosti jednog od njegovih članova, te na osnovu svega iznetog možemo reći da može brže i kvalitetnije odraditi složeni zadatak, koji omogućava članovima razumevanje i dostizanje viših nivoa znanja i veština.

Za efikasnost jednog tima potrebno je da se članovi tima dobro poznaju, druže, prisniji su i otvoreniji jedni prema drugima, gde konflikt nije loša stvar, nego način komunikacije gde se samo ukrštaju (suprodstavljaju) suprotna mišljenja i gde nema gubitnika i pobednika. U timskom radu takav način razmišljanja ne doživljava se kao sukob, konflikt i nešto negativno, već kao borba i put do pobeđe.

Pojava konflikta u radu tima nije uvijek štetna. Razloga za izbijanje konflikta ima više, a najznačajniji su: - neadekvatna komunikacija između članova tima, - netrpeljivost prema pojedinim članovima, - nedostatak saradnje i razumevanja, - različiti ciljevi i pobude pojedinih članova, - neispunjenje ličnih očekivanja, - nepoštovanje utvrđenih pravila rada i ponašanja, - kulturni, verski, rasni, politički i drugi razlozi itd. (Petković, i dr.,2002).

Što se tiče uspešnosti ili neuspešnosti tima, može se smatrati da je tim neuspešan, ukoliko je njegovo dostignuće u realizaciji zadatka manje u odnosu na zbir znanja, veština i sposobnosti pojedinih članova, dok uspešni timovi daju više nego zbir pojedinačnih rezultata, potencijala i kompetencija.

Pristup izučavanja, kroz primenu, timskog rad u nastavi, u službi kreativnosti, kod dece predškolskog i mlađeg školskog uzrasta, obuhvaćen je višedimenzionalnim eksperimentom. Osim utvrđivanja postojanja razlika između ove dve grupe u pogledu unapređenja znanja, kreativnosti i veština, omogućava poređenje grupa na pojedinačnim aspektima razmene mišljenja.

U ovom istraživanju biće dat odgovor na sledeća pitanja: (1) Da li postoje razlike u rešavanju zadataka, između timskog i grupnog rada ? (2) Da li postoje promene u metodama izvođenja i realizaciji nastave.? (3) Na osnovu kojih aspekata timski rad utiče na kreativnost ?

METODE

Cilj ovog istraživanja jeste pokušaj i potreba uvođenja inovativnosti u nastavi, kroz timski rad sa decom u vrtićima i nižim razredima osnovnih škola, u službi kreativnosti. U istraživanju je primenjena edukacija vaspitača i učitelja za pripremanje dece za rad u timovima, koji je danas neizbežan u savremenom svetu.

U skladu sa tako formulisanim ciljem proističu sledeći zadaci istraživanja:

- ispitati kolike su mogućnosti za napredovanje i razvoj kreativnosti kod dece za vreme timskog rada
- ispitati i identifikovati razliku između grupnog i timskog rada
- ispitati i identifikovati primere dobre prakse

U ovom istraživanju korišćene se sledeće metode:

- eksperimentalna metoda;
- metoda teorijske analize;

Tokom istraživanja služili smo se eksperimentom paralelnih grupa, u radu su učestvovala deca predškolskog i mlađeg školskog uzrasta. Ovaj model rada ima za cilj, istovremeno ispitivanje efikasnosti timskog rada sa decom, uz pravilno planiranje, organizovanje i izvođenje nastave, koja podstiče učenje, kreativnost i veštine.

Tim sačinjava grupu pojedinaca sa zajedničkim ciljem, u čijem se okviru raspodeljuju zadaci na osnovu sposobnosti, veština i kreativnosti članova grupe, dok timski rad omogućava običnim ljudima da postignu genijalne rezultate.

REZULTATI I DISKUSIJE

Istraživanjem su obuhvaćena tri vrtića i tri osnovne škole sa teritorije Jablaničkog okruga.

Da bi škola mogla kvalitetno i efikasno da ostvaruje svoju ulogu u društvu koje se brzo menja, ona treba stalno da se modernizuje. (Nedeljković, 2009).

U većini razvijenijih zemalja, široko je zastupljen timski rad u službi kreativnosti. Promene koje se dešavaju oko nas, navode nas da oslušnemo potrebe dece i mladih koja odrastaju u drugim prilikama, razvijaju se uz nove i drugačije podsticaje i imaju različita očekivanja od škole i nastave. Ukoliko želimo uspeti u radu, mi moramo uneti promene u metodama izvođenja i realizaciji nastave. Decu je potrebno podsticati i kod njih razvijati niz osobina i sposobnosti, koje će uticati na njihovo dalje školovanje i rad sa pregršt znanja, veština i kreativnosti. Pripremanje dece za sklonost ka radu u timovima, danas je neizbežan u svetu, te je logično da i vaspitači i učitelji decu pripreme za takvu saradnju. Prateći dešavanja u vrtićima i školama, uočili smo da je timski rad zastupljeniji u predškolskim ustanovama, što donosi bolje i kvalitetnije rezultate. Većina vaspitača primenjuje, realizuje i navikava decu na rada u timovima.

Škola, koja u svoj pedagoški razvojni program uvrsti razvoj tima i predoči ga roditeljima, ima vrlo dobre izgleda da poboljša svoj renome i da ima još više učenika. Jer sve većem broju roditelja u poslednje je vreme jasno da njihovoj deci štrebanje i pristojne ocene nisu dovoljne, nego da njihove šanse u životu i svetu rada sve više zavise o sposobnosti za timski rad, sposobnosti komunikacije i o savladavanju metoda. Te nove danosti i izazovi učinit će za mnoge roditelje atraktivnima one škole koje su u svoj program, između ostalog, uvrstile razvoj tima jer to njihovoj deci otvara mogućnost da postupno izuče i steknu odgovarajuće ključne kvalifikacije. (<http://www.alinea.hr/6101-42>.)

Uloga nastavnika u organizaciji i podsticanju učeničkog stvaralaštva, leži u kreiranju strategije rada tima, što utiče na uspostavljanja poverenja kod učenika, prihvatanje novih ideja, samostalnost i stvaralaštvo. U modernom vremenu, nastavnik postaje organizator, stručnjak i istraživač novih metoda nastave.

Treba imati u vidu da pored izvesne motivacije i podrške u sopstvenim stvaralačkim naporima dete često ima potrebu da mu pomognu odrasli u rešavanju problema. Ova pomoć se ne sastoji u davanju gotovih rešenja, ali je dragocena u vidu podsticaja i putokazu za razna rešenja. Da bi motivisao decu na stvaralačko izražavanje, vaspitač ili učitelj i sam mora biti kreativan i zainteresovan za takvu vrstu aktivnosti.

Tim, koji sačinjava grupa dece, kroz rešavanje i prezentovanje svojih rešenja ostvaruje dobru komunikaciju, testira svoje znanje, iskustvo, veštine, originalnost, kreativnost i inovativnost.

Uloga kreativnosti i stvaralaštva u timskom radu, doprinosi da u izvođenju nastave dominira praktičan pristup koji podrazumeva primenu svakog od zadatka na konkretnom problemu i idejama, tj. učenje kroz iskustvo, razmenu znanja i istraživačkog rada. Ono što je neophodno za uspešan timski rad je izbor članova od kojih će neki biti pokretači ideja, pokretači tima, kreativci ili talentovani retoričari, gde će svako zauzeti svoje mesto u timu, jer su za uspešno obavljen zadatak neophodni različiti talenti.

Što se tiče motivisanja tima kao celine za uspešnu realizaciju zadatka, timu je potrebno omogućiti ti odgovarajući i podsticajni radni prostor, prijatno okruženje, podstaći lično zadovoljstvo, ugled i razvoj tima, kao i svih njegovih članova. Kako bi se tim dodatno motivisao, članovima se moraju omogućiti dobri uslovi za rad, kao i upoznavanje sa misijom i vizijom rada sa ciljem za uspešnu realizaciju zadatka, uz podizanje samopouzdanja, sposobnosti, vrednosti i očekivanja, jer sve to igra važnu ulogu u motivisanju svih članova tima.

Kreativna radna sredina podrazumeva inovativnost, razmenu misli i kreativnih ideja. U cilju unapređenja rada tima, samim tim i organizacione kulture kao pretpostavke i rezultata, neophodna je aktuelna grupna tehnika za povećanje kreativnosti u procesu realizacije uspešnog zadatka. Jedan od ključnih faktora, jeste kreativna radna sredina koja utiče na percepciju zadatka, motivaciju i efektivan rad tj. sredina koja ostavlja prostora za kreativan i stvaralački rad. Zanimljivo je to da smo kroz istraživanja, koja su utvrdila postojanje razlika između timskog i grupnog rada, došli do zaključka da rezultati ovog istraživanja nisu u nesaglasnosti sa dosadašnjim nalazima u ovoj oblasti. Što nam govori da je velika razlika između timskog i grupnog rada. U grupi sva deca rade isto, nema raspodele zadataka, nije neophodna saradnja i moguće je da jedno dete odradi sve, dok ga ostala deca posmatraju, dok u timskom radu dolazi do raspodele zadataka koje će kvalitetnije i uspešnije odraditi ako se organizuju kao tim. U timu svako dete ima svoj zadatak koji se razlikuje od ostalih i ukoliko svaki član tima ne odradi svoj deo posla, zadatak ne može biti uspešno realizovan i izvršen, te učenici koji rade timski imaju bolju motivaciju, od onih koji rade u grupama.

ZAKLJUČAK

Na osnovu istraživanja, zaključili smo da živimo u vremenu gde se u svakom trenutku i u svakoj oblasti života otkrivaju nove ideje. Inovativnost postaje zahtev vremena, jer ono što je danas aktuelno, već sutra nije.

Inovacije u nastavi, javljaju se kao zahtev vremena, inovativnog i kreativnog organizovanja i izvođenja nastave, što ima za cilj pripremanje učenika za život koji iz dana u dan, u svim oblastima života donosi inovacije. Škola, kao i pedagoški radnici, po svojoj institucionalnoj prirodi, sa dozom sumnjičavosti pristupa inovacijama, eksperimentima

i ogledima, sve dok se iste u suprotnom ne pokažu dobrim i efikasnim. Najveću distancu od inovacija, u ovom slučaju, timskog rada, zapravo, nameće sama nastavna etika, koja ne dozvoljava da se bez predhodnih provera primene novine u nastavi. Kako je ovo istraživanje dokazalo, došlo se do zaključka da je zadatak savremenih vaspitača i učitelja, koji žive i rade u vremenu gde su inovacije stvarnost i zahtev, da razvijaju i jačaju kreativne komponente u savremenoj nastavi, kao i da podstiču učenike na povezivanje aktivnosti sa kreativnim idejama, međusobnoj komunikaciji, razmeni i prezentovanju ideja i boljem razumevanju timskog rada.

LITERATURA

- [1] Đerić A. (2009). Kreativni klasteri – definicije i model. Kreativne industrije i ekonomija znanja. Akademika. str. 69-73.
- [2] Klippert, H. (2001). Kako uspješno učiti u timu – zbirka praktičnih primjera. Zagreb. Eduka – nekladno društvo d.o.o. [Internet] Dostupno na: (<http://www.alinea.hr/6101-42>.)
- [3] Nedeljković, M. (2009). Unapređenje kulture učenja i čitanja u sistemu obrazovanja nastavnika Uticaj tradicije i inovacija na modernizaciju škole. Unapređenje obrazovanja učitelja i nastavnika od selekcije do prakse. 8 (2), str. 57-70
- [4] Petković, M., Janićević, N. i Bogićević, B. (2002). Organizacija. Beograd. Ekonomski fakultet Beograd.
- [5] Vasić, M. (2004). Timovi i timski rad. Banja Luka. Zavod distrofičara.